

maa vi fastsætte det Tal, som vi nu finde praktisk, og som vi finde det forsvarligt at gaa til, uanset hvad der nu staar i Grundloven, og da gentager jeg, hvad jeg har sagt i mit første Foredrag, at Tallet 132 er for højt i Forhold til vort Lands Størrelse, 120 vilde forekomme mig fuldt tilstrækkeligt.

Jeg har imidlertid ikke noget imod at gaa en anden Vej, og den højtærede Minister lod os jo i Gaar vide, at han ogsaa kunde gaa med til en anden Løsning af dette Spørgsmaal end just den at forhøje Folketingets Medlemstal. Den højtærede Konseilspræsident antydede jo, at han godt kunde gaa med til at forhøje det Indbyggerantal, der efter Grundlovens § 32 skal regnes til hver Folketingsmand. Men dersom man skal gaa den Vej, vil jeg dog henstille, om man da ikke snarere i Stedet for at tage Hensyn til Folketallet burde tage Hensyn til Vælgertallet i de forskellige Valgkredse og Landsdele. Det var jo den Tankegang, som den første Venstrekonseilspræsident, det ærede Medlem for Højrup (Deuntzer), for et Par Aar siden gjorde gældende, da han talte paa Regeringens Vegne i denne Sag, og saa vidt jeg erindrer, uden at der den Gang, hverken fra det ærede Medlem for Holbæk (Fogtmann) eller fra nogen anden Side, blev gjort Indsigelse mod denne Betragtning. Selvfølgelig er der forskellige Veje at gaa, og hvilken Vej der maa anses for den heldigste, maa jo det Udvalg, som faar med denne Sag at gøre, have til Opgave at undersøge. Det glæder mig, at den højtærede Konseilspræsident ikke stiller sig ensidigt paa sit Standpunkt, men har stillet i Udsigt, at han ogsaa kan tænke sig en anden Løsning end just den, han har bragt i Forslag.

Jeg har endvidere sagt, at Kredsene ikke absolut behøve at være lige store. Det er jo ogsaa en Kendsgerning, at det have de aldrig været, og det er anerkendt lige fra den første Tid, da vi fik vor fri Forfatning, og indtil Dato, at Kredsene heller ikke bør være matematisk lige store i Henseende til Indbyggerantal, men at Inddelingen af dem maa staa fri, og at der bør tages et billigt Hensyn til de geografiske Forhold her i Landet. Men det har selvfølgelig aldrig været min Mening eller den Gruppens Mening, hvortil jeg hører, at give denne Betragtning en saa hasarderet Fortolkning som den, vi hørte i Gaar. Saa vidt jeg husker, var det den højtærede Konseilspræsident, der nævnte et saa yderligt Standpunkt som det at

sige, at Møen kunde inddeles i 100 Valgkredse og det øvrige Land i 2. En saadan Betragtning kunde det selvfølgelig ikke falde Bojsen ind at gøre gældende, da han stod som vor Ordfører i dette Spørgsmaal. Og naar det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) anførte et Citat af den forrige Finansminister Hage, hvor denne kaldte en saadan Grundlovsfortolkning en munter Fortolkning, er dertil at sige, at Hages Udtalelse naturligvis sigtede til en saa hasarderet Fortolkning, som ganske vist ikke blev fremsat fra nogens Side. Den Udtalelse af den tidligere Finansminister Hage, som det ærede Medlem citerede, sigtede til en Betragtning, som Hage lagde Bojsen i Munden, og som denne aldeles ikke havde gjort gældende. Vi have fra vor Side hævdet, at der ved Ordningen af dette Forhold bør være et vist Spillerum med Hensyn til Valgkredsenes Størrelse, og heri have vi jo Medhold fra dem, der i denne Sag have ført Ordet paa Folketingets Vegne.

Jeg skal saaledes tillade mig at citere, at Minister Madvig, som førte Grundlovsforhandlingerne i 1849 paa Novemberministeriets Vegne, udtrykkelig sagde, at det var Meningen at overlade ved Valgloven et vist Spillerum med Hensyn til Spørgsmaalet om Valgkredsenes Størrelse og Inddeling. Afdøde Folketingsmand Berg har udtalt sig i lignende Retning, naar han en Gang derom har sagt: „Saa godt som alle i Tinget ere enige om den samme Opfattelse af § 32, at der selvfølgelig ikke staar en Tøddel om, at der skal være et ligeligt Antal i hver Kreds.“ Det var den Betragtning, Bojsen gik ud fra ved Valgkredsordningen i 1894, og det er for denne Betragtning og ikke for nogen anden, at jeg har gjort mig til Talsmand.

Jeg anførte i mit første Foredrag nogle Tal, der godtgjorde, at paa Landet var Vælgerantallet i Forhold til Indbyggerantallet procentvis en Del større end i Byerne, og den Statistik, jeg anførte, har det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds trods sit Forsøg i saa Henseende ikke kunnet rokke. Den Statistik, det ærede Medlem i Gaar var inde paa, beviser jo intet, da det ærede Medlem kun nævnte den Faktor, hvor mange Procent af Befolkningen i en Alder af over 30 Aar der er Vælgere. Den Statistik, det ærede Medlem gjorde gældende, vedrører jo et helt andet Forhold og slet ikke de Forhold, jeg var inde paa.